

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: z-23454-WS/intern-19729 (6)

Datum:

Soort Voorstel: Adviesnota

Onderwerp: kaders voor het beleidsplan sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouders Doorn en Zweerts de Jong

Programma: 6. Sociaal Domein

Kernboodschap: We moeten transformeren en gezamenlijk het grootste doel behalen: *iedereen doet mee*. Daarvoor is het nodig om meer eigenaarschap te creëren. Zo realiseren we meer bewustwording, gedragsverandering en samenwerking tussen inwoners, externe partijen en interne partijen. Om met alle partijen in gesprek te kunnen gaan en samen het beleidsplan sociaal domein op te stellen, geeft de raad ons kaders mee. Zo weten we wat onze speelruimte is.

Bijlagen:

1. Toelichting bij de focuspunten.
2. Kanteling in de besluitvorming.
3. De trap van eigenaarschap.
4. Aangepaste planning "startnotitie beleidsplan sociaal domein. De processtappen."

Stukken ter inzage: nee

Beslispunten:

1. Het beleidsplan sociaal domein in samenwerking met inwoners en andere partners op te stellen met inachtneming van de volgende kaders:
 - a) de strategische visie sociaal domein welke bestaat uit:
 - de ontwikkelrichtingen opgenomen in de "Startnotitie transformatie" (vastgesteld op 6 juli 2015);
 - de vijf hoofddoelen opgenomen in de "Strategische visie monitoring en verantwoording sociaal domein" (vastgesteld op 29 maart 2016).
 - b) de wetgeving, waaronder de:

- Jeugdwet;
 - Participatiewet;
 - Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015);
 - Wet publieke gezondheid (Wpg).
- c) Programmabegroting 2017-2020 gemeente Wassenaar, programma 6 sociaal domein en programma 7 volksgezondheid en milieu (budget volksgezondheid). (Vastgesteld op 9 november 2016);
- d) de aandachtspunten voor beleid opgenomen in de "Monitoring van het sociale domein – nulmeting –" (informatiebrief 093 incl. bijlage verzonden op 27 oktober 2016);
- e) de aanbevelingen van de rekenkamercommissie opgenomen in het rapport "Zorgen voor transformatie" (besproken in de commissie M&M op 19 april 2016);
- f) het beleidsplan schuldhulpverlening;
- g) het beleidsplan sociaal domein is gericht op de lokale situatie, is ondersteunend aan de uitvoering (plan op tactisch niveau) en de volgende aandachtspunten worden meegenomen:
- prioritering van focuspunten (zie bijlage 1);
 - benoemen wat we al goed doen en behouden;
 - benoemen wat we gaan verbeteren of veranderen.
2. Het besluitvormingsproces als volgt vorm te geven:
- i. de rol van de raad sluit aan bij het gestelde in de verschillende wetgeving;
 - ii. ideeën die buiten de hier gestelde kaders vallen kunnen worden ingebracht. De raad heeft daarbij de gelegenheid om het idee in het beleidsplan op te nemen en hiervoor eventueel kaders aan te passen/te verruimen.

Voorstel aan de Raad

Onderwerp

Kaders voor het beleidsplan sociaal domein.

Inleiding

Op 17 mei 2016 heeft de gemeenteraad de "Startnotitie beleidsplan sociaal domein. De processtappen." vastgesteld. De eerste helft van 2016 stond in het teken van evaluaties en uitvoeren van cliëntervaringsonderzoeken. Daarnaast is gestart met de vormgeving van het traject om te komen tot een nieuw beleidsplan voor het sociaal domein.

We zien dat de wereld om ons heen verandert. We vragen van onze inwoners, maatschappelijke organisaties en partners op een andere manier te leven en te werken. Wat betekent dat voor ons en onze werkwijze? Is het opstellen van een beleidsplan waarbij we inwoners en maatschappelijke partners vragen wat zij ervan vinden, maar geen echte zeggenschap geven wel passend? We vragen hen immers wel regie en verantwoordelijkheid te nemen. Willen we uitgaan van participeren of kiezen we voor eigenaarschap?

Met de transformatieopgave streven we naar eigenaarschap. Dat betekent het inslaan van een andere, vernieuwde route (bijlage 2 geeft de oude en de nieuwe route weer). Deze nieuwe route betekent ook dat we samen moeten kijken naar het besluitvormingsproces. De sturing zit vooral aan het begin van het proces. Met alle betrokkenen maken we een beleidsplan. Een plan dat laat zien op welke wijze we in de gemeente Wassenaar de komende jaren werken aan het realiseren van het doel: *Iedereen doet mee*. Om te komen tot eigenaarschap (zie bijlage 3 de trap van eigenaarschap) zullen we vooraf aan alle partijen moeten laten zien wat de speelruimte is. Dit doen we door het formuleren van kaders. Met de kaders wordt bedoeld de wijze waar het beleid minimaal aan moet voldoen.

Gezien deze ontwikkelingen en de twee informele bijeenkomsten met de commissie M&M (27 september en 24 oktober 2016) hebben we u op 12 december 2016 een aangepaste planning van de "Startnotitie beleidsplan sociaal domein. De processtappen." (bijlage 4) voorgelegd ter vaststelling.

In navolging van deze aangepaste planning en de toezegging van de portefeuillehouder op 24 oktober 2016 ligt nu dit raadsvoorstel voor u.

Beslispunten

1. Het beleidsplan sociaal domein in samenwerking met inwoners en andere partners op te stellen met inachtneming van de volgende kaders:
 - a. de strategische visie sociaal domein welke bestaat uit:
 - de ontwikkelrichtingen opgenomen in de "Startnotitie transformatie" (vastgesteld op 6 juli 2015);
 - de vijf hoofddoelen opgenomen in de "Strategische visie monitoring en verantwoording sociaal domein" (vastgesteld op 29 maart 2016).
 - b. de wetgeving, waaronder de:
 - Jeugdwet;
 - Participatiewet;
 - Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015);
 - Wet publieke gezondheid (Wpg).
 - c. Programmabegroting 2017-2020 gemeente Wassenaar, programma 6 sociaal domein en programma 7 volksgezondheid en milieu (budget volksgezondheid). (Vastgesteld op 9 november 2016);
 - d. de aandachtspunten voor beleid opgenomen in de "Monitoring van het sociale domein – nulmeting –" (informatiebrief 093 incl. bijlage verzonden op 27 oktober 2016);
 - e. de aanbevelingen van de rekenkamercommissie opgenomen in het rapport "Zorgen voor transformatie" (besproken in de commissie M&M op 19 april 2016);
 - f. het beleidsplan schuldhelpverlening;
 - g. het beleidsplan sociaal domein is gericht op de lokale situatie, is ondersteunend aan de uitvoering en de volgende aandachtspunten worden meegenomen:
 - prioritering van focuspunten (zie bijlage 1);
 - benoemen wat we al goed doen en behouden;
 - benoemen wat we gaan verbeteren of veranderen.
2. Het besluitvormingsproces als volgt vorm te geven:
 - i. de rol van de raad sluit aan bij het gestelde in de verschillende wetgeving;
 - ii. ideeën die buiten de hier gestelde kaders vallen kunnen worden ingebracht. De raad heeft daarbij de gelegenheid om het idee in het beleidsplan op te nemen en hiervoor eventueel kaders aan te passen/te verruimen.

Beoogd effect

Door een aanpak te kiezen waarbij inwoners, maatschappelijke partners en de gemeente tijdens een interactief proces gezamenlijk een beleidsplan opstellen, bevorderen we eigenaarschap. Dit bevordert de betrokkenheid, het commitment en samenwerking tussen inwoners, externe- en interne partijen om beleidsdoelstellingen te realiseren. Zo wordt het mogelijk te transformeren en gezamenlijk het grootste doel te behalen: *iedereen doet mee*.

Argumenten

1.1 Dit voorstel sluit aan bij de toezegging die de portefeuillehouder op 24 oktober 2016 heeft gedaan in de informele bijeenkomst met de commissie M&M.

1.2 Deze kaders sluiten aan op eerder door de gemeente vastgestelde stukken, wetgeving en gemeentelijke begroting.

1.3 en 2.1 Door middel van de kaders en het besluitvormingsproces wordt vooraf de speelruimte bepaald die inwoners, in- en externe partners hebben om samen te werken aan het beleidsplan sociaal beleidsplan.

Iedereen weet op deze manier waaraan het nieuwe beleidsplan moet voldoen en op welke manier de raad het gezamenlijk opgestelde beleidsplan zal beoordelen.

1a.1 De startnotitie transformatie en de strategische visie monitoring en verantwoording sociaal domein geven de richting aan waarin we willen transformeren en de doelen die we willen behalen. In het lokale tactische beleidsplan wordt aan de hand van deze doelen en ontwikkelrichtingen voor de komende vier jaar omschreven wat we willen behouden, ontwikkelen, verbeteren of veranderen. Dit beschrijven we met onze partners en inwoners om er vervolgens gezamenlijk uitvoering aan te kunnen geven.

1a.2 Deze strategische visie sluit aan bij de in punt 1b opgenomen wet- en regelgeving.

1b.1 In deze wetten wordt aangegeven waaraan het beleidsplan moet voldoen en wat van de raad wordt verwacht.

1c.1 In de programmabegroting van de gemeente is opgenomen wat het beschikbare budget is voor het sociaal domein en volksgezondheid.

1d.1 Op basis van deze aandachtspunten zijn de in bijlage 1 genoemde focuspunten voor het beleidsplan sociaal domein geformuleerd.

1e.1 Deze aanbevelingen helpen ons bij het verder vormgeven van de transformatie en wat we daarbij nodig hebben.

1f.1 Dankzij een integrale aanpak heeft schuldhulpverlening een duurzaam effect.

Voor veel schuldenaren geldt, zoals gezegd, dat ze niet alleen een financieel probleem hebben, maar ook andere, daarmee samenhangende problemen. Landelijk onderzoek wijst uit dat zeker de helft van de schuldenaren op het moment dat ze zich aanmelden bij schuldhulpverlening ook contact hebben met andere ondersteunende organisaties (maatschappelijk werk, verslavingszorg, en zo meer). Er wordt zelfs gesteld dat schuldenaren in een problematische schuldensituatie altijd andere (ernstige) problemen hebben.

Omdat er veel samenhang is tussen problemen op het gebied van financiën en andere (im)materiële zaken, is het een uitdaging bij de verdere ontwikkeling van het beleidsplan sociaal domein om deze samenhang goed in te bedden en een gezamenlijke oplossingsrichting te bepalen. Daarbij zou kunnen worden gedacht aan gezamenlijke financiering van deze in elkaar overlopende problematiek. Aangezien schuldenaren dus vaak te maken hebben met een combinatie van materiële en immateriële problematiek, is het voor een duurzame oplossing van belang dat niet alleen de financiën, maar ook de andere problemen worden aangepakt. In de schuldhulpverlening wordt een dergelijke samengestelde aanpak aangeduid met de term 'integrale schuldhulpverlening'. Om de brede problematiek in kaart te brengen wordt gebruikgemaakt van dezelfde Zelfredzaamheidsmatrix waarvan ook de netwerkpartners gebruikmaken. Hiermee wordt de situatie van klant op 11 leefgebieden in kaart gebracht en integraal aangepakt.

1g.1 Bij het opstellen van het beleidsplan geven de focuspunten richting.

De focuspunten worden in het beleidsplan onderverdeeld in vijf hoofddoelen. Bij het verder uitwerken van deze punten zal in het beleidsplan worden aangegeven wat al goed gaat en we willen behouden, waar we ontwikkelingen zien en op in willen of moeten spelen, wat we willen verbeteren of wat we willen veranderen.

1g.2 We zien dat komende jaren de zorgvraag zal toenemen binnen het sociaal domein.

Inwoners zullen langer thuis blijven wonen, de vergrijzing zet door en de kans op verwarde personen wordt groter.

1g.3 Komende jaren zullen taken van de centrumgemeente overgaan naar de gemeente.

In het beleidsplan moet worden opgenomen hoe we vormen van beschermd wonen en andere maatschappelijke opvang willen stimuleren.

1g.4 Door de overheidsparticipatie mee te nemen bij het opstellen van het beleidsplan kunnen we samen eigenaarschap verder vormgeven.

De vragen die je daarbij kunt stellen zijn: wie is waarvan, hoe kunnen we elkaar vinden en hoe kunnen we elkaar aanspreken op de gemaakte afspraken?

1g.5 Door een plan op te stellen aan de hand van de genoemde focuspunten samen met onze inwoners en partners weten we beter wat we moeten behouden en wat willen verbeteren of veranderen.

Door hierin samen op te trekken, kunnen we meer doen met minder geld en sluiten we beter aan op wat er speelt (de uitvoering), wat er al is en wat nog nodig is in de wijken.

1g.6 Hiermee creëren we ruimte voor innovatietrajecten.

1g.7 De tijdens de informele bijeenkomst (24 oktober 2016 Commissie M&M) genoemde aandachtspunten zijn meegenomen in dit voorstel (bijlage 1).

Door het opnemen van een bijlage met focuspunten en het vaststellen van de kaders (a t/m g) voorkomen we dat discussies vanaf nul beginnen, maar dat het aansluit op wat er al is en de beweging die is ingezet.

2.1 Dit vernieuwende besluitvormingsproces maakt interactieve beleidsvorming mogelijk.

Door als raad vooraf kaders te stellen ontstaat vervolgens ruimte voor inwoners, maatschappelijke partners en gemeenten om binnen deze kaders tot een gezamenlijk plan te komen. Het is de eerste keer dat we een beleidsplan sociaal domein op deze manier opstellen. Daarom is ervoor gekozen om het maken van het beleidsplan niet helemaal los te laten, ondanks de vooraf gestelde kaders.

Voor ideeën die buiten de kaders vallen, maar helpen om de doelstellingen van de gemeente op het sociaal domein te behalen, geldt dat ze kunnen worden ingebracht. De raad kan alsnog beslissen om het idee in het beleidsplan op te nemen (zie besispunt 2 ii). Daarnaast behouden we de inspraakperiode.

Burgerparticipatie

De kaders uit dit voorstel worden aan alle partijen meegegeven die deelnemen aan de inventarisatiedag (in de aangepaste planning werd hiervoor de term plandag gebruikt). Zo beschikken inwoners en maatschappelijke partners over voldoende informatie om tijdens deze inventarisatiedag ter plekke mee te kunnen denken en concreet input te kunnen leveren voor het beleidsplan sociaal domein.

Communicatie

De kaders worden gebruikt om in gesprek met inwoners en partners te komen tot een beleidsplan. Voor de communicatie maken we gebruik van een communicatieplan.

Financiën

In het op 12 december 2016 voorgelegde raadsvoorstel over de aangepaste planning "Startnotitie beleidsplan sociaal domein. De processtappen." zijn de financiële consequenties voor dit traject meegenomen.

Het vaststellen van deze kaders, zoals in dit voorstel opgenomen, heeft geen financiële consequenties.

Risico's

In een omgeving die aan verandering onderhevig is, zoals het sociaal domein, bestaat de mogelijkheid dat gedurende het proces van het beleidsplan ontwikkelingen plaatsvinden waardoor aanpassingen in de stappen nodig kunnen zijn.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

J. Th. Hoekema,
burgemeester